

D. I. SUCHIANU

Un spectacol

Este a treia oară că regizorul Andrei Blaier pleacă la drum cu scriitorul Constantin Stoiciu. Și, cred, cu un egal succes. E vorba de o ecranizare pentru televizor. Se numește *Vilegiatura*. O poveste foarte curioasă, totodată bizară și verosimilă. Adrian Rădulescu (interpretat de Șerban Cantacuzino) e student chimist și lucrează bine și monoton într-un laborator. I se propune o excursie pe malul Dunării. Pe drum, autobuzul e oprit de un artificier. Se dinamitează dealul din apropiere. Artificierul, pe nume Anselm, (interpretat de Gh. Mihăiță) e un băiat curios și care vorbește curios. Vorbește, în același timp, răstit și rugător, obraznic și prietenos. Iar agitat în tot cazul. Autobuzul poate să plece iară. Pasagerii se suie. Mașina se duce. Dar pe șosea, Adrian Rădulescu rămâne. De ce? Știm de la el că nici el nu știe de ce. Anselm îl duce, pe jos, în oraș și-i recomandă o gazdă excelentă. Dar nu vrea să intre cu el acolo. „Spune-i doar că te-am trimis eu“. De ce se jenează Anselm? Foarte curios. Pentru că și pe cei doi bătrâni, care ședeau acolo, el îi refuzase când aceștia îi propuseseră să-l înfieză.

Seara, la restaurant, Adrian îl reîntâlnește pe Anselm, care se preface că nu-l cunoaște. A doua seară, nu numai că îi vorbește, dar face, în mod destul de bizar, la microfonul orchestrei localului, niște declarații publice în cinstea lui Adrian. Sentimentale, stângace și cam ridicole. Adrian se scoală și o șterge. De ce? Nu ni se spune. Nu știm încă. Anselm fuge după el. Îl cheamă disperat. Adrian se ascunde după tot felul de stâlpi. Finalmente consimte să se arate. Anselm îl palmuiește bine, după care pleacă alergând. Adrian nu-l mai găsește. Anselm, cîteva zile, nu se mai arată. Toată lumea îl iubește, dar zice că e un băiat cam ciudat și că așa dispăre el din circulație. Adrian se întoarce la București fără să-l revadă. Abia după două luni primește o scrisoare de la fostele lui gazde, care îi spun că Anselm a murit, într-o explozie pe deal.

De ce oare s-au întîmplat toate acestea? Felul cum autorii ne-au desfășurat povestea ne ajută să înțelegem. Să pricepem că acești doi băieți, așa de deosebiți unul de altul la chip, la proveniență familială, la îndelet-

www.cinema.ro, la stil de viață, la biografie anterioară,

In pagina alăturată : Șerban Cantacuzino

Un cadru din ecranizarea „Vilegiatura” de Constantin Stoiciu, în regia lui Andrei Blaier

subțire

acești doi băieți semănau teribil unul cu altul. Erau chinuți de același neastimpăr, de aceeași nevoie de prietenie, de aceeași îndoială dacă au găsit prietenul sau nu, îndoială care îi pune mereu în panică și-i pune mereu pe fugă la fiecare ocazie de a se împăca și lega între ei. Aceste fugi de ei înșiși știm că se vor repeta exact pînă ce va surveni ceva care să facă așa ca totul să fie prea îtrziu. Această vocație pentru teribilul „prea tîrziu” îi petrece ca o a doua Ananke. Poate eă nu pentru totdeauna. Poate că teribila dramă cu Anselm îl va face pe Adrian pe viitor să riște mai mult, să nu-i mai fie așa de ușor frică de decepții, să învețe că din decepții se fac pînă la urmă fericirile.

Toate aceste subtile și subînțelese lucruri, Blaier ni le arată cu o discreție infinită. Întrebuințează și metoda Sacha Guitry din *Roman d'un tricheur*. Adică nu folosește „vocea off”. Poate i se pare (mie în tot cazul îmi pare) că vocea *off* foarte adesea înseamnă că atunci cînd nu poți să spui ce trebuie despre personaj, îl pui s-o spună el. Pe cînd atunci, cînd treaba gînditului o face povestitorul, opinia lui devine o simplă ipoteză, pe care spectatorul o va ratifica sau nu, după ceea ce vede la personaj. Este exact ce tre-

buia pentru o poveste cu sfîrșitul neterminat ca aceasta.

Bineînțeles, acest procedeu nu e cel mai frecvent folosit în acest film. Cea mai mare parte a spectacolului se petrece în conversații și tăceri. Ceea ce oferă un plăcut contrast cu vorbitul la persoana a treia. O altă sursă de contraste morale este opoziția dintre lumea gîndurilor comprimate, nerezolvate, ale lui Adrian și gîndurile curgătoare, guralive ale cuplului de bătrînei, gînduri totdeauna rezolvate gata. Altă sursă de contraste e opoziția între lumea multă, zgomoasă, lumea fără gînduri a pasagerilor vilegiaturiști din autobuz, și, pe de altă parte, existența retractilă a tînărului nostru recalcitrant fără cauză. Cinematograful e o artă de mișcare. Materia lui primă e schimbarea cît mai frecventă, de ritm și de climă. Opozițiile, contrastele pe care le-am indicat au fost bine folosite de regizor, și toți interpreții au fost conduși fără cusur. A fost o poveste ermetică, dar al cărei ermetism îl înțelegem. O tulburătoare alianță de intimitate posibilă și străinătate sufletească încă odată acceptată, încă odată deliberat aleasă. Un spectacol reușit, pentru care felicităm televiziunea.